

§ 104

Helsingin ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelman (ILME) 2024–2029 hyväksyminen

HEL 2024-001958 T 11 00 01

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti hyväksyä Helsingin ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelman (ILME) vuosille 2024–2029 liitteen 1 mukaisesti.

Päätösehdotuksen liitteeseen nro 1 lisätään osion 5 ingressiin:

Olemassa olevassa kaupunkiympäristössä tavoitteena on vähentää liikennemelulle ja katupölylle altistuvien asukkaiden osuutta.

Päätösehdotuksen liitteeseen nro 1 lisätään muutosesitys toimenpiteeseen 7.4.:

7.4 Herkkien kohteiden huomiointi liikenteen rauhoittamisen toimenpiteissä

- Tunnistetaan meluisissa ympäristöissä sijaitsevat herkätkohteet, joiden ympäristöissä olisi mahdollista tehdä liikennettä rauhoittavia ja rajoittavia toimenpiteitä.
- Pilotoidaan liikenteen rauhoittamista Arabian peruskoulun edustalla ja ainakin neljän muun koulun lähiympäristössä. Kokeilu pyritään toteuttamaan suunnitelmakauden alkupuolella. Jos kokeilut osoittautuvat onnistuneiksi parantamaan lasten päivittäisen ympäristön ilmanlaatua, laajennetaan liikenteen rauhoittamista koulujen lähiympäristöissä suunnitelmakaudella muihinkin kohteisiin.
- Kokemukset kootaan muissa vastaavissa hankkeissa hyödynnettäviksi.

Käsittely

Asian aikana kuultavana olivat ympäristöasiantuntija Suvi Haaparanta ja ympäristöasiantuntija Anne Leppänen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus 1:

Hanna Hannus: Korjataan liitettä 1 Ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelma seuraavasti:

Lisätään osion 5 ingressiin:

Olemassa olevassa kaupunkiympäristössä tavoitteena on vähentää liikennemelulle ja katupölylle altistuvien asukkaiden osuutta. (Lauseen "Vilkkat liikenneympäristöt ovat ilmanlaatu- ja melutilanteen kannalta haastavia, joten uuden asutuksen toteuttaminen niiden läheisyyteen vaatii huolellista suunnittelua." jälkeen)

Kannattaja: Tarik Ahsanullah

Vastaehdotus 2:

Hanna Hannus: Korjataan liitettä 1 Ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelma seuraavasti:

Lisäys, uusi toimenpide osioon 5. Liikenteen aiheuttamia haittoja ennaltaehkäistään:

Pääväylien toteutuvia ajonopeuksia tarkastellaan ja hallitaan

- Tunnistetaan pääväylien osalta merkittävimmät ilmansaaste- ja melurasisitusta tuottavat osuudet. Vähennetään toteutuvien ajonopeuksien hallinnalla liikenteen katupöly- ja meluvaikutuksia teiden ympäristöön ja niiden lähiympäristön asukkaisiin.
- Liikenteen rauhoittamiseen käytetään paikkaan soveltuvaa keinovalikoimaa, kuten kavennuksia, korotuksia ja ajonopeuksien muuttamista.

Kannattaja: Saana Rossi

Vastaehdotus 3:

Hanna Hannus: Korjataan liitettä 1 Ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelma seuraavasti:

Muutosesitys toimenpiteeseen 7.4.:

7.4 Herkkien kohteiden huomiointi liikenteen rauhoittamisen toimenpiteissä

- Tunnistetaan meluisissa ympäristöissä sijaitsevat herkäät kohteet, joiden ympäristöissä olisi mahdollista tehdä liikennettä rauhoittavia ja rajoittavia toimenpiteitä.
- Pilotoidaan liikenteen rauhoittamista Arabian peruskoulun edustalla ja ainakin neljän muun koulun lähiympäristössä. Kokeilu pyritään toteuttamaan suunnitelmakauden alkupuolella. Jos kokeilut osoittautuvat onnistuneiksi parantamaan lasten päivittäisen ympäristön ilmanlaatua, laajennetaan liikenteen rauhoittamista koulujen lähiympäristöissä suunnitelmakaudella muihinkin kohteisiin.
- Kokemukset kootaan muissa vastaavissa hankkeissa hyödynnettäväksi.

Kannattaja: Tarik Ahsanullah

23.05.2024

Vastaehdotus 4:

Hanna Hannus: Korjataan liitettä 1 Ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelma seuraavasti:

Lisäys (esim. uusi toimenpide osioon 4. Kaupungin ääniympäristö paranee)

Lisäys ingressiin:

Kaupungin ja liikenteen melulla on vaikutusta myös lemmikkieläimiin, luonnonvaraisiin eläimiin ja luontoon.

Uusi toimenpide:

4.4 Melun vaikutukset eläimiin ja luontoon

- Jatketaan uudenvuoden ilotulitusten rajoittamista vain tietyille alueille.
- Hankitaan tietoa eri melunlähteiden vaikutuksista eläimiin ja luontoon.

Kannattaja: Saana Rossi

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Hanna Hannuksen vastaehdotuksen 1 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 2

Päivi Riihimäki, Juhani Strandén

Ei-äännet: 6

Tarik Ahsanullah, Hanna Hannus, Ari Järvinen, Jaakko Meretniemi, Outi Paulig, Saana Rossi

Poissa: 1

Coel Thomas

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti tässä äänestyksessä hyväksyä Hanna Hannuksen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 2 - 6.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Hanna Hannuksen vastaehdotuksen 2 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Tarik Ahsanullah, Ari Järvinen, Jaakko Meretniemi, Päivi Riihimäki, Juhani Strandén

23.05.2024

Ei-äännet: 3
Hanna Hannus, Outi Paulig, Saana Rossi

Poissa: 1
Coel Thomas

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti tässä äänestyksessä hyväksyä esittelijän ehdotuksen äänin 5 - 3.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Hanna Hannuksen vastaehdotuksen 3 mukaisesti muutetuna

Jaa-äännet: 2
Päivi Riihimäki, Juhani Strandén

Ei-äännet: 6
Tarik Ahsanullah, Hanna Hannus, Ari Järvinen, Jaakko Meretniemi, Outi Paulig, Saana Rossi

Poissa: 1
Coel Thomas

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti tässä äänestyksessä hyväksyä Hanna Hannuksen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 2 - 6.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Hanna Hannuksen vastaehdotuksen 4 mukaisesti muutetuna

Jaa-äännet: 5
Tarik Ahsanullah, Ari Järvinen, Jaakko Meretniemi, Päivi Riihimäki, Juhani Strandén

Ei-äännet: 3
Hanna Hannus, Outi Paulig, Saana Rossi

Poissa: 1
Coel Thomas

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti tässä äänestyksessä hyväksyä esittelijän ehdotuksen äänin 5 - 3.

23.05.2024

Neljän suoritettuna äänestyksen jälkeen kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hyväksyi Hanna Hannuksen ensimmäisen ja kolmannen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Suvi Haaparanta, ympäristöasiantuntija, puhelin: 09 310 32061
suvi.haaparanta(a)hel.fi
Anne Leppänen, ympäristöasiantuntija, puhelin: 09 310 34366
anne.m.leppanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelma (ILME)
- 2 ILME / Ilmansuojelun taustaraportti
- 3 ILME / Meluntorjunnan taustaraportti
- 4 ILME / Vuorovaikutusraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päättää hyväksyä Helsingin ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelman (ILME) vuosille 2024–2029.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Helsingin ilmansuojelusuunnitelma ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on laadittu ensimmäistä kertaa yhtenä kokonaisuutena, ilman- ja meluntorjuntasuunnitelmana (ILME). Ilmanlaatu- ja melutavoitteiston yhdistämisellä samaan suunnitelmaan tavoitellaan vaikuttavuuden lisäämistä ja synergiahyötyjä. Kaupungissa sekä ilmanlaatua että ääniympäristöä heikentää ensisijaisesti liikenne. Haasteet lisääntyvät tulevaisuudessa kaupunkirakenteen tiivistyessä, kun uutta asutusta tulee lisää vilkkaiden väylien varsille.

Suunnitelma toteuttaa osaltaan kaupunkistrategian 2021–2025 tavoitteita parantaa helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä sekä panostaa kaupunkiympäristön laatuun ja viihtyisyyteen. Lisäksi suunnitelma liittyy kiinteästi erityisesti kahteen Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteeseen: terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä kestävien kau-

23.05.2024

punkien ja yhteisöjen vahvistamiseen. Meluntorjunta ja ilmansuojelu ovat myös Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteiden 2040 (KHS 11.3.2024/154 §) osa-alueita.

ILME-suunnitelma korvaa vielä voimassa olevan ilmansuojelusuunnitelman 2017–2024. Suunnitelma toimii ympäristömeludirektiivin ja kansallisen lainsäädännön edellyttämänä meluntorjunnan toimintasuunnitelmana.

Helsingin kaupungilla on useita eri ohjelmia, joilla on vaikutusta myös kaupungin melutilanteeseen ja ilmanlaatuun. ILME-suunnitelma sisältää ainoastaan toimenpiteitä, joita ei jo toteuteta muiden päätösten, ohjelmien tai perustyön myötä. Esimerkiksi liikenteen ilmastopäästöjen vähentämiseen tähtäävät toimet parantavat yleisesti myös ilmanlaatua ja melutilannetta.

Ilmanlaatu

Helsingin ilmanlaatu on parantunut viimeisten vuosikymmenien aikana ja se on kansainvälisesti vertaillen melko hyvä. Katupöly, liikenteen pakokaasut ja puun pienpolton päästöt aiheuttavat kuitenkin edelleen haittaa ihmisten terveydelle ja ympäristön viihtyisyydelle. ILME-suunnitelmassa on keskitytty näihin teemoihin. Kaupunki pystyy omilla toimillaan vaikuttamaan taustapitoisuuden päälle tulevaan pitoisuusliikeseen, joka on peräisin lähinnä liikenteestä ja puun pienpoltosta.

Liikenteen pakokaasupäästöt ovat viime vuosina vähentyneet ja niiden ennustetaan vähenevän myös tulevaisuudessa ajoneuvojen sähköisyydessä. Katupöly ja puun pienpolton päästöt säilyvät kuitenkin haasteina. Maailman terveysjärjestö WHO julkaisi vuonna 2021 uudet, tuoreisiin terveystutkimuksiin perustuvat ohjearvot. Ohjearvot kiristyivät huomattavasti edellisistä, vuonna 2006 julkaistuista ohjearvoista, ja ne ylittivät Helsingissä laajasti.

EU:n ilmanlaatua koskevat sitovat raja-arvot määritellään ilmanlaatudirektiivissä. Euroopan parlamentti hyväksyi 24.4.2024 uuden ilmanlaatudirektiivin, joka astunee voimaan vielä vuoden 2024 aikana. Uuden direktiivin myötä raja-arvot tulevat kiristymään merkittävästi vuonna 2030. Tulevista raja-arvoista ei ollut varmuutta ILME-suunnitelmaa valmisteltaessa, mutta komission syksyllä 2022 tekemä direktiiviesitys otettiin huomioon.

Nykyinen kaupungin ilmansuojelutyötä ohjaava ilmansuojelusuunnitelma tuli voimaan vuonna 2017. Tuolloin EU:n sitova raja-arvo liikentees-

23.05.2024

tä peräisin olevan typpidioksidin pitoisuudelle ylittyi Helsingissä, joten kaupunki oli velvollinen laatimaan ilmansuojelusuunnitelman. Nykyisten raja-arvojen ylityksiä ei ole mitattu enää useampaan vuoteen. Helsinki haluaa kuitenkin parantaa ilmanlaatua edelleen ja varautua tuleviin ilmansaasteiden raja-arvojen kiristymisiin. Mikäli osoittautuu, että tarvitaan tehokkaampia toimenpiteitä uusien sitovien raja-arvojen saavuttamiseksi, ILME-suunnitelmaa päivitetään kesken kauden.

Melutilanne

Melu heikentää ympäristön laatua Helsingissä laajasti. Merkittävin ympäristömelun lähde Helsingissä on tieliikenne. Vuonna 2022 toteutetun meluselvityksen mukaan 256 500 helsinkiläistä (39 %) asuu alueilla, joilla tieliikenteen aiheuttama melutaso ylittää päiväaikaan 55 dB. Osuus on kasvanut vuodesta 2017 noin kahdella prosenttiyksiköllä pääasiassa uuden rakentamisen takia. Toiseksi merkittävin melulähde on raitiotieliikenne, jonka melulle altistuvien määräksi arvioitiin vuonna 2022 noin 37 000 asukasta (6 %). Rautatie- ja metroliikenteen melulle altistui molemmille alle 10 000 asukasta.

ILME-suunnitelman melutoimenpiteet liittyvät pääosin tie- ja raitioliikenteen aiheuttaman melun vähentämiseen. Lisäksi mukana on joitain rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä toimenpiteitä. Suunnitelma ei sisällä toimenpiteitä Helsingin alueella sijaitseville valtion hallinnoimille maanteille ja rautateille, koska niiden meluntorjunnasta vastaavat Väylävirasto ja Uudenmaan ELY-keskus.

Sekä EU:n että kansallinen lainsäädäntö sisältävät tavoitteita meluntorjunnalle. Esimerkiksi ympäristömeludirektiivin (2002/49/EY) tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää ympäristömelulle altistumisen haittavaikutuksia sekä ehkäistä melun lisääntymistä hiljaisilla alueilla. Ympäristönsuojelulain (527/2014) 142 §:n mukaan kaikessa toiminnassa on tavoiteltava sellaista ääniympäristön laatua, jossa vaarallista tai haitallista ääntä eli melua ei esiinny siinä määrin, että se aiheuttaisi terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumista.

Valmistelu

ILME-suunnitelma on laadittu poikkihallinnollisesti laajassa yhteistyössä. Toimenpiteitä valmisteltiin yhteistyöryhmässä, jossa oli asiantuntijoita kaikilta vastuutahoilta.

Teeman kannalta keskeisille järjestöille ja yhdistyksille järjestettiin keskustelutilaisuudet syksyllä 2023 sekä maaliskuussa 2024 suunnitelma-luonnoksen valmistuttua. ILME-suunnitelman valmistelusta ja osallistumismahdollisuuksista on viestitty kaupungin verkkosivuilla ja toimia-

lan sosiaalisessa mediassa. Kaupunkilaisten kanssa on keskusteltu ilmanlaadusta ja melusta eri tapahtumissa valmisteluajana.

Luonnoksesta pyydettiin lausunto ympäristönsuojelulain 145 §:n ja 152 §:n mukaisesti vaikutusalueen kunnilta, valtion valvontaviranomaisilta, liikenne- ja viestintävirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Suunnitelmaluonnos oli nähtävillä kaupungin verkkosivuilla 6.3.–5.4.2024, jolloin siihen oli mahdollista tutustua ja esittää siitä mielipiteitä.

Ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelmaan saatiin 17 lausuntoa ja lisäksi kuusi mielipidettä, neljä asukkailta ja kaksi yhdistyksiltä.

Lausunnot olivat pääosin myönteisiä. Suunnitelman tavoitteita pidettiin kannatettavina ja toimenpiteitä hyvin valittuina. Herkät väestöryhmät katsottiin hyvin huomioiduiksi. Suunnitelmaan tuli kuitenkin myös huomioita ja kehitysehdotuksia. Tiivistelmät lausunnoista ja niihin laaditut vastineet löytyvät liitteenä olevasta vuorovaikutusraportista.

Visio ja tavoitteet

ILME-suunnitelmaan kirjattu visio vuodelle 2040 on, että Helsingin ilmanlaatu ja ääniympäristö ovat erinomaisia. Liikenteen pakokaasut, katupöly ja pienpolton päästöt eivät heikennä Helsingin hengitysilmaa. Kaupunkilaiset eivät altistu jatkuvalle voimakkaalle liikennemelulle. Herkissä kohteissa, kuten päiväkodeissa, kouluissa ja palvelutaloissa, ei altistuta liikennemelulle ja ilmansaasteille. Viheralueilla on puhdas ilma ja niiden ääniympäristö on rauhallinen. Hiljaisia keitaita on eri puolilla kaupunkia.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle 2024–2029 ovat:

1. Katupöly vähenee kunnossapidon keinoin
2. Puun pienpolton aiheuttamat haitat vähenevät
3. Liikennemelulta suojattujen asukkaiden osuus kasvaa
4. Kaupungin ääniympäristö paranee
5. Liikenteen aiheuttamia haittoja ennaltaehkäistään
6. Nastarenkaiden aiheuttamat haitat vähenevät
7. Herkkien kohteiden melu- ja ilmanlaatutilanne paranee
8. Joukkoliikenteen päästöt vähenevät
9. Raskaan liikenteen ja työkoneiden päästöt vähenevät
10. Rakennustyömaiden pölyn- ja meluntorjunta kehittyä

Toimenpiteet

23.05.2024

ILME-suunnitelmassa on yhteensä 38 toimenpidettä, joita esitellään alla lyhyesti tavoitteittain. Suunnitelma sisältää ainoastaan toimenpiteitä, jotka kaupungin on mahdollista toteuttaa itse ja joita ei jo toteuteta muiden päätösten, ohjelmien tai perustyön myötä. Toimenpiteet on mitoitettu niin, että ne on mahdollista toteuttaa suunnitelmakauden aikana.

Katupöly vähenee kunnossapidon keinoin

Katupöly tulee säilymään suurena haasteena ja hengitettävien hiukkasten raja-arvot kiristyvät merkittävästi, joten kaikki katupölyä torjuvat lisätoimenpiteet ovat tarpeellisia jo nykyisin tehtävän tehokkaan työn lisäksi. Osa suunnitelman toimenpiteistä vaikuttaa suoraan hiukkasten muodostumiseen ja osa mahdollistaa varsinaisten tai jatkotoimenpiteiden käyttöönoton. Muun muassa selvitys toimintaympäristön muutosten vaikutuksista katujen kunnossapitotarpeeseen ja siihen tarvittaviin resursseihin on välttämätön, jotta kunnossapitoon osataan jatkossa suunnata riittävästi määrärahoja. Tutkimuksiin osallistumalla puolestaan saadaan arvokasta tietoa kunnossapidon menetelmien ja kaluston kehittämiseksi. Varsinkin uusia alueita suunniteltaessa on tärkeää huomioida katujen kunnossapidon tarpeet, jotta erityisesti katujen kevätpuhdistus pystytään tekemään mahdollisimman tehokkaasti.

Puun pienpolton päästöt vähenevät

Puhtaista puunpolttotavoista viestiminen on vaikutuksiltaan merkittävin kaupungin käytössä oleva keino vähentää puunpolton haittoja. Sitä on tarpeen kehittää edelleen asukkaiden tavoittamisen lisäämiseksi. Puun polton haittojen ennaltaehkäisy uusien alueiden suunnittelussa ja täydennysrakentamisessa voi vähentää haittoja ja asukkaiden altistumista paikallisesti. Samoin savuhaattatapausten käsittelyn kehittäminen ja tehostaminen vaikuttaa paikallisesti ja lisäksi vapauttaa tarkastajien resursseja muuhun työhön.

Liikennemelulta suojattujen asukkaiden osuus kasvaa

Yksi Helsingin meluntorjunnan periaatteista on suojata voimakkaan melun alueella asuvia. Helsingissä on paljon melualueella sijaitsevia asuinalueita, joilla on vanhempaa rakennuskantaa. Niissä ääneneristys tai oleskelupihojen suojaus ei välttämättä ole riittävä nykyiseen liikennemelutilanteeseen nähden. Vanhempien rakennusten ääneneristyksen parantaminen peruskorjausten yhteydessä kohentaisi monien helsinkiläisten asumisterveyttä ja -viihtyisyyttä. Tällä suunnitelmakaudella selvitetään, kuinka kaupunki voisi auttaa ja neuvoa taloyhtiöitä ääneneristyksen parantamisessa ja melutilanteen huomioimisessa. Heka pyrkii parantamaan melualueilla sijaitsevien asuinkehteiden ääneneristystä ja pihan melutilannetta peruskorjausten yhteydessä.

Suunnitelmakaudella liikenne- ja katusuunnitelmia kehitetään siten, että prosessissa käsitellään myös suunnitelman meluvaikutukset ja ratkaisut niihin. Tämä nähdään varsin merkittävänä toimena.

Melusteiden toteuttaminen kohteisiin, joissa muut meluntorjuntakeinot eivät ole mahdollisia, vaikuttaa melutilanteeseen paikallisesti paljon. Melusteiden toteutettavuus on tiiviissä kaupunkirakenteessa kuitenkin haastavaa. ILME-suunnitelmassa esitetään toteutettavaksi viisi jo edellisellä suunnitelmakaudella tunnistettua kohdetta, joita ei vielä ole rakennettu. Asuinkohteiden suojaaminen melulta on ensisijaista, mutta jatkossa resurssien puitteissa pyritään kohentamaan myös viheralueiden melutilannetta.

Kaupungin ääniympäristö paranee

Voimakkaan melun vähentämisen lisäksi on tärkeää suojella ääniympäristöä siellä missä se on hyvä, rauhallinen ja mielenkiintoinen. Viestintää ja ymmärrystä ääniympäristön merkityksestä on tarpeen vahvistaa. Ääniympäristön suunnitteluun on tulevaisuudessa panostettava nykyistä enemmän tiivistyvän kaupunkirakenteen takia.

Yleisiin ulko-oleskelualueisiin liittyvä toimenpidekokonaisuus sisältää paljon uusien toimintatapojen tutkimista ja kehittämistä sekä viestintää ja poikkihallinnollista yhteistyötä. Suunnitelmakaudella edistetään kasvillisuuden ja meluntorjunnan yhdistämistä, mistä esimerkkinä on vehreän meluseinäkkeen konseptisuunnittelu.

Suunnitelmakaudella pyritään parantamaan kahden viheralueen ääniympäristöä. Kohteet toimivat mallina vastaavien alueiden kehittämisessä. Kaupunkilaisille toteutetaan kysely rauhallisista kaupunkikeitaita. Kyselyn tuloksista sekä rauhallisten ääniympäristöjen merkityksestä viestitään.

Liikenteen aiheuttamia haittoja ennaltaehkäistään

Merkittävin toimi ilmanlaatu- ja meluhaittojen ennaltaehkäisyssä on huomioida ne mahdollisimman hyvin jo maankäytön ja liikenteen suunnittelussa. Tätä työtä Helsingissä on tehty pitkään ja ympäristöolosuhdeiden selvittämiseen on maankäytön suunnittelussa vakiintuneet toiminnot.

Suurin vaikutuspotentiaali tämän tavoitteen saavuttamisessa on tiedon lisäämisessä, sen jakamisessa sekä innovatiivisten ratkaisujen selvittämisessä ja käyttöönotossa. Suunnitelmakaudella osallistutaan HSL:n ja valtion kanssa yhdessä tehtävään selvitykseen ajonopeuksien laskun vaikutuksista kaupunkirakenteen sisällä valtion väyläverkolla. No-

23.05.2024

peusrajoitusten lasku valtion väylillä vaikuttaisi merkittävästi melutasoihin ja ilmanlaatuun. Selvitys uusista ulkovaipan ääneneristystä parantavista rakennusteknisistä ratkaisuista voi puolestaan tuoda uusia työkaluja maankäytön suunnitteluun.

Nastarenkaiden aiheuttamat haitat vähenevät

Nastareнкаat aiheuttavat merkittävän osan katupölystä sekä lisäksi melua ja tiepäällysteen kulumista. Kitkarenkaiden ympäristöhyödyistä viestiminen on vaikutuksiltaan merkittävin kaupungin käytössä oleva keino edistää niitä, sillä Suomen lainsäädäntö ei tällä hetkellä mahdollista Norjassa tehokkaaksi todettujen nastarengasmaksujen käyttöönottoa. Kitkarengasviestintää kehitetään edelleen. Lisäksi selvitetään kaupungin muita kitkarenkaiden edistämiskeinoja ja niiden vaikutuksia.

Herkkien kohteiden melu- ja ilmanlaatutilannetta parannetaan

Yksi Helsingin ilmansuojelun ja meluntorjunnan periaate on suojata herkkiä kohteita. Kaupungin eri toimialojen ja yksikköjen välistä yhteistyötä tiivistetään ja tiedonjakoa tehostetaan, jotta herkkien kohteiden (esim. päiväkodit, koulut, hoivakodit) melu- ja ilmanlaatutilanne saadaan paremmin huomioitua. Suunnitelmakaudella kohennetaan kolmen herkän kohteen melu- ja ilmanlaatutilannetta. Saatuja kokemuksia voidaan hyödyntää jatkossa muissa kohteissa.

Viestinnän ja sen saavutettavuuden parantaminen erityisesti herkille väestöryhmille voi vähentää heidän altistumistaan ja sitä kautta terveyshaittoja.

Joukkoliikenteen päästöt vähenevät

Joukkoliikenteen ilmansaaste- ja melupäästöihin voidaan merkittävästi vaikuttaa bussiliikenteen sähköistymisellä etenkin kaupungin tiiviisti rakennetuilla alueilla. ILME-suunnitelmalla pyritään vauhdittamaan joukkoliikenteen sähköistymistä.

Raitioliikenteen suunnitteluohjeen päivittämisen ja konkretisoinnin myötä pyritään vähentämään tulevien raitiohankkeiden melu- ja ilmansaaste-päästöjä.

Raskaan liikenteen ja työkoneiden päästöt vähenevät

Kaupunki haluaa edistää sähkön ja tulevaisuudessa vedyn käyttöä liikenteen käyttövoimana, sillä niillä on ilmastovaikutusten lisäksi positiivisia vaikutuksia pitkällä aikavälillä myös ilmanlaatuun ja melutilanteseen. Vaihtoehtoisilla käyttövoimilla toimivien raskaan kaluston ja työkoneiden saatavuus ja kustannukset voivat kuitenkin rajoittaa toimenpi-

23.05.2024

teen toteutumista lähitulevaisuudessa. Biokaasu nähdään hyvänä siirtymävaiheen polttoainevaihtoehtona raskaalle liikenteelle. Toimenpiteet tukevat kaupungin päästöttömien työmaiden green deal -sopimuksen tavoitteiden toteutumista.

Kaupungin hankinnat ja kalustovaatimusten tiukentuminen voivat ohjata toimijoita hankkimaan vaihtoehtoisia käyttövoimia laajemminkin ja vauhdittaa markkinoita kohti puhtaampaa raskasta liikennettä.

Rakennustyömaiden pölyn- ja meluntorjunta kehittyvät

Työmaat aiheuttavat pölyämistä ja melua ympäristöönsä. Erityisesti laajoissa aluerakentamiskohteissa ja niiden läheisyydessä asukkaat voivat altistua hyvin pitkäaikaisesti. Aluerakentamiskohteen katujen ylimääräisiä pesuja ja kasteluja on pilotoitu aiemmin hankkeessa ja niistä on saatu varsin hyviä tuloksia. Pienempien työmaiden pöly- ja meluhaittoja voidaan paikallisesti vähentää asettamalla urakoitsijoille määräyksiä niiden torjumiseksi sekä jakamalla konkreettisia ja tehokkaita torjuntakeinoja. Asukasviestinnän kehittäminen ja lisääminen voi vähentää asukkaiden haitan kokemusta. Toimenpiteiden vaikutus ilmanlaatuun ja ääniympäristöön voi olla paikallisesti melko suurta.

Seuranta

Suunnitelman mittareina toimivat toimenpiteiden eteneminen sekä indikaattorit. Ilmanlaadun osalta suunnitelmaan on kirjattu numeerisia ilmansaasteiden pitoisuuksien pienemiseen tähtääviä tavoitteita. Niiden toteutumista seurataan HSY:n ilmanlaadun mittausten avulla. Melutilanteen kehittymistä seurataan viiden vuoden välein toteutettavalla meluselvityksellä sekä meluselvitystä tarkentavilla asukaslaskennoilla, jotka toteutetaan suunnitelmakaudella.

Kansliapäällikön nimeämä ilmansuojelu- ja meluntorjuntatyöryhmä huolehtii, että suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet sisällytetään vastuussa olevien palveluiden ja yksiköiden toimintasuunnitelmiin ja että toimenpiteiden edistymistä seurataan. Suunnitelman valmisteluryhmän asiantuntijat vastaavat toimenpiteiden koordinoinnista, edistämisestä ja seurannasta omassa organisaatiossaan.

Suunnitelman toimeenpanon koordinoinnista vastaa ympäristöpalveluiden ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikkö. ILME-suunnitelman toteutumisesta raportoidaan vuosittain kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle.

Toimivalta

23.05.2024

Helsingin kaupungin hallintosäännön III osan 16 luvun 2.1 §:n 4 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto huolehtii ympäristönsuojelulain ja ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisten ohjelmien tai suunnitelmien laatimisesta toteutuksen koordinoinnista ja seurannasta.

Helsingin kaupungin hallintosäännön III osan 16 luvun 2.1 §:n 5 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto huolehtii ympäristönsuojelulain mukaisten meluselvityksen ja melutorjunnan toimintasuunnitelman laatimisesta ja tarkistamisesta sekä toteutuksen koordinoinnista ja seurannasta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Suvi Haaparanta, ympäristöasiantuntija, puhelin: 09 310 32061
suvi.haaparanta(a)hel.fi
Anne Leppänen, ympäristöasiantuntija, puhelin: 09 310 34366
anne.m.leppanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelma (ILME)
- 2 ILME / Ilmansuojelun taustaraportti
- 3 ILME / Meluntorjunnan taustaraportti
- 4 ILME / Vuorovaikutusraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano